

## Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Zaman Perspektifleri İle Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişki

### The Relationship Between The Time Perspectives and Decision-Making Styles of Physical Education And Sports Teachers

\*Berk Hakan Yılmaz<sup>1</sup>, Gülten Hergüner<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Kastamonu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kastamonu, TÜRKİYE / bhyilmaz@kastamonu.edu.tr / 0000-0001-6688-648X

<sup>2</sup>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE / herguner@subu.edu.tr / 0000-0002-3087-3684

\* Corresponding author

**Abstract:** The aim of this study was to examine the relationship between the time perspectives of physical education and sports teachers and their decision making styles. Relational screening model was used within the scope of the research. The universe of the research consists of physical education and sports teachers who are working in the provinces of the Western Black Sea region. The sample group consists of 306 (172 men, 134 women) physical education and sports teachers who are selected by convenience sampling method from this universe. The data collection tools of the research are “Zimbardo Time Perspective Inventory”, “Melbourne Decision Making Scale” and “Personal Information Form”. The data obtained from the research were analyzed by using one-way MANOVA and Pearson Correlation analysis. According to the research findings; It was determined that there was a significant relationship between the mean scores of physical education and sports teachers' time perspectives and the age variable ( $p<.05$ ). In the future time sub-dimension according to the gender variable, it was found that the mean scores of the now fatalistic and now hedonistic sub-dimensions differed significantly according to the licensed sports status ( $p<.01$ ). It was determined that there was no significant relationship between the decision-making scores and the age variable ( $p>.05$ ). It was determined that the mean scores of the variables of gender and licensed sports status did not differ significantly ( $p>.01$ ). When the analysis results regarding the main problem of the research were examined, significant correlations were found between the sub-dimensions of the time perspective inventory past negative, past positive, present fatalistic and future tense, and all sub-dimensions of decision-making styles ( $p<.05$ ). Now, a significant correlation was found between the hedonistic sub-dimension and the careful and panic decision-making sub-dimensions ( $p<.05$ ).

As a result, statistically significant correlations were found between the physical education and sports teachers' time perspectives and the sub-dimensions of their decision-making styles ( $p<.05$ ).

**Keywords:** Physical education and sports teacher, time perspective, decision making.

**Özet:** Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini Batı Karadeniz bölgesindeki illerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise bu evren içerisinde kolayca örnekleme yöntemi ile seçilen 306 (172 erkek, 134 kadın) beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçlarını “Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri”, “Melbourne Karar Verme Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, tek yönlü MANOVA ve Pearson Korelasyon analizleri kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ortalama puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ( $p<.05$ ). Cinsiyet değişkenine göre gelecek zaman alt boyutunda, lisanslı spor yapma durumuna göre şimdi kaderci ve şimdi hazcı alt boyutlarının ortalama puanlarının anlamlı farklılaştığı ortaya çıkmıştır ( $p<.01$ ). Karar verme puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir ( $p>.05$ ). Cinsiyet ve lisanslı spor yapma durumu değişkenlerine ait ortalama puanlarının anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ( $p>.01$ ). Araştırmanın ana problemine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, zaman perspektifi envanteri geçmiş olumsuz, geçmiş olumlu, şimdi kaderci ve gelecek zaman alt boyutları ile karar verme stillerinin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir ( $p<.05$ ). Şimdi hazcı alt boyutu ile ise dikkatli ve panik karar verme alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişki tespit edilmiştir ( $p<.05$ ).

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ile karar verme stillerinin alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir ( $p<.05$ ).

**Anahtar Kelimeler:** Beden eğitimi ve spor öğretmeni, zaman perspektifi, karar verme

Received: 14.04.2023 / Accepted: 14.06.2023 / Published: 30.07.2023

<https://doi.org/10.22282/tojras.1283159>

**Citation:** Yılmaz, B.H., & Hergüner, G. (2023). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişki, *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS)*, 12(3), 326-335.

## GİRİŞ

Zamanın etkili ve verimli olarak kullanılması insan yaşamını doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla insanoğlu için zaman kavramı, geçmişten günümüze dek önemini daima korumuştur (Özkaptan, 2007). Zaman kavramının birçok farklı tanımı mevcuttur; TDK' ye (2021) göre “bir işe ayrılmış veya bir iş için ayrılmış saatler, fiillerin belirttikleri geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman kavramı” olarak tanımlanmıştır. Zaman insanların algılarına göre değişken hem de değişmez niteliktedir (Narlı, 2002). Dünyadaki tüm insanların eşit şekilde faydalandığı fakat herkesin farklı sonuçlara ulaştığı, değer biçilemeyen, kritik ve eşsiz bir kaynaktır (Harmancı, 2014).

Farklı psikolojik koşullar ve olaylar neticesinde insanların zamanı algılaması farklı olabilmektedir. Bir başka deyişle zaman akışı, algısı ve hızı kişiseldir (Yahyaoglu, 2013). Zamanın algılanması günlük işlerde ve dünyayı algılamada oldukça önemli bir kavram olarak düşünülmektedir (Wittmann, 2009). İnsan deneyimleri, geçmiş, şimdi ve gelecek olacak şekilde zamansal çerçevelere bölünür

(Zimbardo ve Boyd, 1999). Geçmişte yaşanan tecrübeler ya da geleceğe yönelik hedefleri kapsayan sınıflandırmalar, bireylerin şimdiki ya da gelecek zamana yönelik duygular, düşünce ve davranışlarını belirlemede rol oynamaktadır (Yaşın ve Sunal, 2016).

Bireyin herhangi bir zamanda geçmiş ve gelecek hakkındaki görüşleri, zaman perspektifi kavramını tanımlamaktadır (Lewin, 1942). Zaman perspektifi, bireylerin kişisel ve sosyal deneyimlerinin akışını farklı zamansal kategorilere ayırma tarzı olarak tanımlanabilir, bu kategoriler de psikolojik etkilerin birincil kümesini şimdiki zamanın, geçmişin veya geleceğin zamansal çerçevelerine yerleştirerek karar vermeyi etkilemektedir (Zimbardo ve Boyd, 1999). Zamansal kararların peş peşe alınarak alışkanlık haline gelmektedir. Böylelikle zamansal kararlar alışkanlık haline gelmektedir (Zimbardo ve Boyd, 2018).

Karar verme eylemi insan yaşamının her anında kendisini hissettiren bir kavramdır (Karakaya, 1998). Davranışlar ve

eylemler bir karar ile başlar (Öneren, Çiftçi, 2013). Zihinsel bir süreçten oluşan bu eylem insanın en önemli yaşam becerilerinden biridir (Çoban, Hamamcı, 2006). Karar, insanların karşılaştığı çok sayıdaki alternatif içerisinde yapılan seçimler olarak ifade edilir (Güngör ve Özcan, 2022). Karar eylemini gerçekleştirmek için zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Zamanında ve yerinde verilemeyen karar, karmaşık sorunlara yol açabilmektedir (Yılmaz, 2002).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni bir ders içerisinde defalarca karar vermektedir. Ayrıca öğretmenler için zaman kavramının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kavramlar ele alındığında zaman perspektifi ile karar verme arasında doğrudan bir ilişkinin olabileceği düşüncesi akıllara gelmektedir. Ancak tıp, psikoloji gibi alanlarda zaman, zaman perspektifi, karar verme gibi kavramlara yönelik araştırmalar yapılmasına rağmen beden eğitimi ve spor alanında da önemli olabileceği düşünülen bu kavramlara yönelik sınırlı sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan araştırma, sonuçlarıyla da mevcut durumun tespit edilmesi, literatüre katkı sağlaması, elde edilen sonuçların ise bir sonraki araştırmalara ışık tutması bakımından önemli olabileceği düşünülmektedir.

## YÖNTEM

### Araştırma Modeli

Araştırma nicel yöntemden faydalanılarak tasarlanmıştır. Betimsel bir araştırma olmakla beraber ilişkisel tarama modelindedir. Faydalanılan bu model, “iki veya daha fazla sayıdaki değişkenler arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri” şeklinde tanımlanmıştır (Karasar, 2018, s. 114). Bu bağlamda araştırma kapsamında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleriyle karar verme stilleri arasındaki ilişki istatistiksel yöntemler ile belirlenmiştir.

### Araştırmanın Amacı

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi incelemek araştırmanın nihai amacını oluşturmaktadır.

### Araştırma Grubu

Araştırma evreni 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içinde Batı Karadeniz bölgesinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu kolayda örnekleme alma yolu ile seçilen 134 kadın 172 erkek olmak üzere toplamda 306 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

**Tablo 1:** Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Cinsiyet	n	%
Kadın	134	43,8
Erkek	172	56,2
Toplam	306	100

Tablo 1’ e göre katılımcı öğretmenlerin %43,8’inin (n=134) kadın; %56,2’sinin ise (n=172) erkek olduğu belirlenmiştir.

### Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Kişisel bilgi formu, Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri ve Melbourne Karar Verme Ölçeği” kullanılmıştır.

### Kişisel Bilgi Formu

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bireysel özellikleri hakkında bilgi toplayabilmek maksadı ile 3 sorudan meydana gelen kişisel bilgi formundan faydalanılmıştır. Form “yaş, cinsiyet, lisanslı sporcu olma durumu” sorularından oluşmaktadır.

### Zimbardo zaman perspektifi envanteri

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerini zaman perspektiflerini ölçebilmek için Zimbardo Zaman Perspektifi Envanterinden faydalanılmıştır. Zimbardo ve Boyd’ un (1999) geliştirilmiş olduğu envanter 56 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır; “geçmiş olumlu değerlendirme” 9 madde ile, “geçmiş olumsuz değerlendirme” 10 madde ile, “şimdide hazcı” 15 madde ile “şimdide kaderci” 9 madde ile, “gelecek odaklı” 13 madde ile ölçmektedir. Ölçek 5’li likert tipindedir. Türkiye’deki geçerlilik güvenilirliği Akırmak (2019) tarafından yapılan envanterin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları; “geçmiş olumlu için .74, geçmiş olumsuz için .84, şimdi hazcı için .78, şimdi kaderci için .68, gelecek yönelimi için ise .75” dir (Akırmak, 2019). Mevcut araştırmadaki Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayılarının ise; geçmiş olumsuz için .81, geçmiş olumlu için .78, şimdi hazcı için .77, şimdi kaderci için .68, gelecek için ise .78 olduğu tespit edilmiştir.

### Melbourne karar verme ölçeği

Ölçme aracını Mann vd (1998) geliştirmiş, Deniz (2004) ise Türkçe uyarlamasını gerçekleştirmiştir. Ölçek toplamda iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm 3 maddesi ters, üç maddesi düz olarak puanlanan 6 maddeden oluşur ve karar vermede özsaygının etkisini belirlemeyi hedefler, ölçeğin ikinci bölümü de (Dikkatli, Kaçınan, Erteleyici ve Panik Karar Verme) 4 alt boyut ve 22 maddeden oluşan ölçek üçlü likert tipinde derecelendirilmiştir. Karar verme stillerini ölçebilmek için “1=Doğru (2 puan), 2=Bazen doğru (1 puan) ve 3=Doğru değil (0 puan)” şeklinde derecelendirilmiştir. Deniz (2004) tarafından yapılan güvenilirlik analizi sonucunda iç tutarlılık katsayıları sırasıyla; “.72, .80, .78, .65 ve .71 olarak hesaplanmıştır. Deniz (2004) tarafından yapılan geçerlik çalışmaları ile ise; kapsam geçerliği ile benzer ölçekler geçerliği yönteminden faydalanılarak gerçekleştirilmiş olduğu ve kapsam geçerliğinde, uzman görüşlerine başvurduğunu ifade edilmiştir. Mevcut araştırmadaki Cronbach Alfa tutarlılık katsayıları ise sırasıyla .74, .78, .71, .73, .68 olarak hesaplanmıştır.

### Verilerin Toplanması

Araştırma sınırları içerisinde kullanılacak olan veriler toplanmadan önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nden “E-26428519-044-4886” sayılı etik kurul

izni ve Millî Eğitim Bakanlığında “E-49614598-605.01-26180542” sayılı araştırmanın verilerinin toplanabilmesi için gerekli izin alınmıştır. Araştırmacı tarafından Batı Karadeniz illerinde görevini yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine bilgilendirme amaçlı açıklamalar yapılarak, gönüllülük esası ile “Google Formlar” aracılığı ile uygulanan kişisel bilgi formu, zaman perspektifi envanteri ve karar verme ölçeği aracılığı ile veriler toplanmıştır.

### Verilerin Analizi

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden elde edilmiş olan veriler kontrol edildikten sonra SPSS programına aktarılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler uygulanan veriler normallik sınamasına tabi tutulmuştur. Verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelendikten sonra elde edilen değerlerin -2 ile +2 aralığında olduğu

saptanmıştır. Böylelikle verilerin normal dağılım için uygun olduğuna karar verilmiştir (George ve Mallery, 2001). Veriler araştırma amacı bağlamında Tek Yönlü MANOVA analizi ile çözümlenmiştir. MANOVA analizi “Tip 1 hata riskini” azaltma amacı ile tercih edilmiştir. Çoklu testlerde Tip 1 hata riskini kontrol edebilmenin alternatif bir yolu da Bonferroni uygulamasıdır. Bu uygulamanın yapılabilmesinin bir yolu da .05 değerinin bağımlı değişken sayısına bölünmesi ve elde edilen yeni sonucun anlamlılık için yeni bir olasılık değeri olarak kabul edilmesidir (Pallant, 2017). Bu bağlamda araştırmada .05 değeri her ölçekte de 5 bağımlı değişkene bölünerek elde edilen .01 değeri kesme noktası olarak alınmıştır. Bu değer altındaki skorlar ise gruplar arasında oluşan farkların anlamlı kabul edilebilmesi için yeni bir olasılık değeri olarak kabul edilmiştir. Bunların yanı sıra bağımlı değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson korelasyon analizinden faydalanılmış ve anlamlılık değeri .05 olarak alınmıştır.

## BULGULAR

**Tablo 2:** Katılımcıların zaman perspektifi puanları ile yaşları arasındaki ilişki sonuçları.

		Geçmiş Olumsuz	Geçmiş Olumlu	Şimdi Kadercı	Şimdi Hazcı	Gelecek
Yaş	r	-.056	.043	.015	-.242	.021
	p	.332	.455	.788	.000**	.721

Tablo 2’deki analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların zaman perspektifi puanları ile yaşları arasında şimdi hazcı alt boyutunda negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ( $p < .05$ ).

**Tablo 3:** Katılımcıların zaman perspektifi puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.

Zaman Perspektifi	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p
Geçmiş Olumsuz	Kadın	134	3,12	,63	1-304	,306	,580
	Erkek	172	3,08	,70			
Geçmiş Olumlu	Kadın	134	3,92	,62	1-304	6,151	,014
	Erkek	172	3,75	,57			
Şimdi Kadercı	Kadın	134	2,70	,58	1-304	,412	,521
	Erkek	172	2,74	,60			
Şimdi Hazcı	Kadın	134	3,38	,57	1-304	1,824	,178
	Erkek	172	3,30	,50			
Gelecek	Kadın	134	3,89	,48	1-304	8,451	,004*
	Erkek	172	3,72	,50			

Tablo 3’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks’ Lambda=.953;  $F=2.955$ ;  $p=.013$ ,  $\eta^2=.047$ ) değerler katılımcıların cinsiyetlerine göre; zaman perspektifi boyutlarından gelecek zaman ortalama puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

**Tablo 4:** Katılımcıların zaman perspektifi puanlarının lisanslı olarak spor yapma durumu değişkenine göre MANOVA sonuçları.

Zaman Perspektifi	Lisanslı Olarak Spor Yapma Durumu	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p
Geçmiş Olumsuz	Evet	222	3,01	,66	1-304	14,365	,000*
	Hayır	84	3,33	,63			
Geçmiş Olumlu	Evet	222	3,82	,55	1-304	,125	,724
	Hayır	84	3,80	,70			
Şimdi Kadercı	Evet	222	2,67	,54	1-304	6,827	,009*
	Hayır	84	2,86	,67			
Şimdi Hazcı	Evet	222	3,38	,49	1-304	8,624	,004*
	Hayır	84	3,19	,60			
Gelecek	Evet	222	3,79	,48	1-304	,020	,888
	Hayır	84	3,80	,52			

Tablo 4’deki tek yönlü MANOVA neticesinde elde edilen (Wilks’ Lambda=,904; F=6,355; p=,000,  $\eta^2$ =,096) değerler katılımcıların lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre; zaman perspektifi boyutlarından geçmiş olumsuz, şimdi kaderci, şimdi hazcı ortalama puanlarının arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

**Tablo 5:** Katılımcıların karar verme stilleri puanları ile yaşları arasındaki ilişki sonuçları.

Yaş		Öz Saygı	Dikkatli Karar Verme	Kaçıngan Karar Verme	Erteleyici Karar Verme	Panik Karar Verme
		r	-,056	,012	,040	-,034
	p	,333	,830	,489	,548	,333

Tablo 5’deki analizi sonuçları katılımcıların karar verme puanlarıyla yaşları arasında bir ilişkinin olmadığını göstermektedir (p>.05).

**Tablo 6:** Katılımcıların karar verme puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.

Karar Verme	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p
Öz Saygı	Kadın	134	10,29	2,17	1-304	,875	,350
	Erkek	172	10,06	1,94			
Dikkatli Karar Verme	Kadın	134	10,25	1,92	1-304	4,599	,033
	Erkek	172	9,71	2,35			
Kaçıngan Karar Verme	Kadın	134	3,00	2,41	1-304	1,157	,283
	Erkek	172	3,30	2,45			
Erteleyici Karar Verme	Kadın	134	3,08	2,45	1-304	,558	,456
	Erkek	172	3,29	2,36			
Panik Karar Verme	Kadın	134	3,49	2,27	1-304	2,101	,148
	Erkek	172	3,10	2,35			

Tablo 6’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks’ Lambda=,951; F=3,094; p=,010,  $\eta^2$ =,049) değerler katılımcıların cinsiyet değişkenine göre; karar verme alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

**Tablo 71:** Katılımcıların karar verme puanlarının lisanslı olarak spor yapma durumu değişkenine göre MANOVA sonuçları.

Karar Verme	Lisanslı Olarak Spor Yapma Durumu	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p
Öz Saygı	Evet	222	10,26	1,95	1-304	1,722	,190
	Hayır	84	9,91	2,28			
Dikkatli Karar Verme	Evet	222	9,97	2,19	1-304	,081	,776
	Hayır	84	9,89	2,19			
Kaçıngan Karar Verme	Evet	222	3,01	2,39	1-304	3,158	,077
	Hayır	84	3,57	2,53			
Erteleyici Karar Verme	Evet	222	3,09	2,29	1-304	1,882	,171
	Hayır	84	3,51	2,65			
Panik Karar Verme	Evet	222	3,11	2,29	1-304	3,954	,048
	Hayır	84	3,70	2,37			

Tablo 7’deki tek yönlü MANOVA neticesinde elde edilen (Wilks’ Lambda=,983; F=1,011; p=,411,  $\eta^2$ =,017) değerler katılımcıların lisanslı spor yapma değişkenine göre; karar verme alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

**Tablo 8:** Katılımcıların zaman perspektifi puanları ile karar verme stilleri arasındaki ilişki sonuçları.

		Öz Saygı	Dikkatli Karar Verme	Kaçıngan Karar Verme	Erteleyici Karar Verme	Panik Karar Verme
		r	-,286	-,167	,320	,240
Geçmiş Olumsuz	p	,000**	,003**	,000**	,000**	,000**
	r	,355	,313	-,295	-,368	-,351
Geçmiş Olumlu	p	,000**	,000**	,000**	,000**	,000**
	r	-,328	-,302	,489	,357	,397
Şimdi Kaderci	p	,000**	,000**	,000**	,000**	,000**
	r	-,061	-,185**	,081	,086	,148**
Şimdi Hazcı	p	,284	,001**	,157	,132	,009**
	r	,353	,500	-,359	-,339	-,275
Gelecek	p	,000**	,000**	,000**	,000**	,000**

Tablo 8’deki analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin zaman perspektifi puanları ile karar verme stilleri arasında geçmiş olumsuz alt boyutu ile karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme arasında negatif ve düşük düzeyde, erteleyici karar verme ile pozitif yönde ve düşük düzeyde, kaçıngan ve panik karar verme ile de pozitif ve orta düzeyde anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Geçmiş olumlu alt boyutu ile karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde, kaçıngan karar verme ile negatif ve düşük düzeyde, erteleyici ve panik karar verme ile de negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler tespit

edilmiştir. Şimdi kadercı alt boyutu ile karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme arasında negatif yönde orta düzeyde, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme ile de pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Şimdi hazcı alt boyutu ile dikkatli karar verme arasında negatif yönde düşük düzeyde, panik karar verme ile pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Gelecek alt boyutu ile karar vermede öz saygı arasında pozitif yönde orta, dikkatli karar verme ile yüksek düzeyde, kaçınan ve erteleyici karar verme ile negatif yönde orta düzeyde, panik karar verme ile ise düşük düzeyde ve negatif yönde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir ( $p < .05$ ).

## TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan öğretmenlerin zaman perspektifleri puanları ile yaşları arasında şimdi hazcı alt boyutunda düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşları arttıkça daha az şimdi hazcı zaman perspektifine sahip oldukları söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları arttıkça değişen öncelikleri, yaşantıları, planları bu durumda etkin rol oynuyor olabilir. Şimdi hazcı zaman perspektifine sahip bireyler günlük hayatlarını haz almak üzerine inşa ederler. Yaşın artması ile birlikte öğretmenlerin tahammül seviyeleri, doyunluk gibi durumlar şimdi hazcı zaman perspektiflerinin zamanla azalmasına ya da yerini başka zaman perspektiflerine bırakması ile sonuçlanabileceği şeklinde yorumlanabilir. Yaş ile şimdi hazcı alt boyutu arasında tespit edilen negatif yönde korelasyon, Zimbardo'nun (2018), her bebeğin hazcı olarak dünyaya geldiği ve zamanla büyüdükçe hazcı ertelemeyi öğrendiklerini söylemesi ile benzerlik göstermektedir (Zimbardo, 2018). Literatürde yer alan araştırmalar incelendiğinde araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik gösteren farklı çalışmalara rastlanmaktadır (Arabacı, 2020; Zimbardo ve Boyd, 1999).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin zaman perspektifi ortalama puanlarının cinsiyet değişkenine göre gelecek zaman alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin ortalama puanlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Zaman perspektifi envanterinin diğer alt boyutları incelendiğinde ise cinsiyet değişkenine ilişkin bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. Gelecek zaman perspektifli bireyler kararları gelecekte getirecekleri yarar ve zararları göz önünde bulundurarak verirler (Zimbardo ve Boyd, 1999). Buradan yola çıkarak araştırmaya katılım sağlayan kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha temkinli olduklarını araştırma sonucuna bakarak söylemek mümkündür. Araştırma sonucunda kadın katılımcıların puan ortalamasının yüksek olduğu sonucu bazı araştırmalar ile benzerlik göstermektedir (Zimbardo ve Boyd, 1999; İmamoğlu ve Güler, 2007; Üstün ve diğerleri, 2016; Arabacı, 2020). Gerçekleştirilen farklı araştırmalarda ise cinsiyet değişkenine göre zaman perspektifi envanteri alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya çıkmadığı görülmektedir (Cihandide, 2013; Özer, 2015; Yazıcı, 2016; Yüksel, 2018). Literatür incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile zaman perspektifi envanterinin diğer alt boyutları arasında farklılıkların tespit edildiği araştırmaların da mevcut olduğu görülmektedir (Yaşın ve Sunal, 2016; Toker, 2020; Arabacı, 2020).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin zaman perspektifi envanteri ortalama puanları lisanslı olarak spor yapma durumu değişkenine göre geçmiş olumsuz, şimdi kadercı ve şimdi hazcı alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Tespit edilen farklılığın geçmiş olumsuz ve şimdi kadercı alt boyutlarında lisanslı olarak spor yapmayan öğretmenler lehine olduğu, şimdi hazcı boyutunda ise lisanslı

olarak spor yapmış öğretmenlerin lehine olduğu tespit edilmiştir. Lisanslı spor yapmayan öğretmenlerin geçmiş olumsuz, şimdi kadercı alt boyutundan elde ettikleri puanın lisanslı olarak spor yapan öğretmenlerden daha yüksek olduğu, şimdi hazcı alt boyutunda ise bu farklılığın lisanslı olarak spor yapan öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur. Lisanslı olarak spor yapmamış olan öğretmenler, geçmiş olumsuz olarak hatırlamalarında kaçırıldıkları fırsatlar, pişmanlıklar, hatalar gibi faktörlerin yer aldığı söylenebilir. Bu kişiler aynı zamanda birçok durumu kader kavramı ile açıklama eğilimindedirler. Geçmiş olumsuz ve şimdi kadercı alt boyutlarında ortalama puanlarının yüksek çıkan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, geçmişe dair hatırladıkları olumsuzlukları şimdiki zaman diliminde kader olarak yorumladıklarını varsayılabilir. Fakat lisanslı olarak spor yapmış beden eğitimi ve spor öğretmenleri spor kültürünü daha derin yaşayan, eline geçen fırsatları haz ve keyif almak amacı ile değerlendiren, başarının kaderden ziyade çalışma ile gerçekleştireceğini bilen, aynı zamanda sporu haz ve keyif almak için yapan öğretmenlerin şimdi hazcı alt boyutunda buldukları tespit edilmiştir. Araştırma neticesinde lisanslı olarak spor yapan öğretmenler yapmayanlara göre daha yüksek şimdi hazcı zaman perspektifine sahipken, lisanslı olarak spor yapmayan öğretmenlerin ise geçmiş olumsuz ve şimdi kadercı zaman perspektifi eğilimlerine daha fazla yatkın oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan öğretmenlerin karar verme stilleriyle yaş değişkeni arasında ilişki tespit edilememiştir. Yaş değişkeni tek başına ele alındığı zaman karar verme stillerine doğrudan etki etmediği söylenebilir. Ancak yaş ile birlikte bireylerin yaşamları, yaşantıları, tecrübeleri ile birlikte ele alınması gerekir. Literatür incelendiğinde araştırmadan elde edilen sonuçlara benzerlik gösteren çalışmalara rastlamak mümkündür (Çorapçı, 2015; Temel, 2015; Kurban, 2015; Kırtape ve Çetinkaya, 2018; Filiz, 2020; Kartal, 2021; Göçen, Cülha, Kuş, 2021). Literatür incelendiğinde bazı araştırmalarda yaş ve karar verme arasında bir ilişki ya da farklılaşma olan çalışmalara rastlanmıştır (Gacar, 2011; Dinçer, 2013; Ölçüm, 2015; Adsız, 2016; Demircan, 2018; Işık ve Cengiz, 2018; Mutlu, 2019; Deli, 2019; Can, Güvendi ve Işım, 2020).

Araştırmada yer alan öğretmenlerin karar verme stilleri ortalama puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Erkek ve kadın öğretmenlerinin karar verme stilleri birbirlerine benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin gün içerisinde özellikle de derslerde vermiş oldukları onlarca karar cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği yorumu yapılabilir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar literatür incelendiğinde bazı araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Taşdelen, 2002; Gacar, 2011; Dinçer, 2013; Kurban, 2015; Adsız, 2016; Filiz, 2020). Farklı çalışmalarda cinsiyet değişkeniyle karar verme stili arasında istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılıklar

olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Demircan, 2018; Deli 2019; Kartal, 2021).

Araştırmada yer alan öğretmenlerin karar verme stilleri ortalama puanlarının lisanslı spor yapma değişkenine göre karar verme stilleri alt boyutlarında anlamlı farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Yapılan analizler neticesinde lisanslı spor yapma değişkenine göre öğretmenlerin karar verme stillerinin fark göstermediği belirlenmiştir. Bir diğer ifade ile öğretmenlerin lisanslı olarak spor yapmaları ya da yapmamaları karar verme stillerini belirlemede yeterince etkili değildir. Literatür incelendiğinde mevcut araştırma sonuçları ile benzerlik gösteren çalışmalar olduğu tespit edilmiştir (Çetin, 2009; Taşgıt, 2012; Kıratlı, 2015; Temel 2015; Eraslan 2015; Pepe 2016; Yerebatan 2019; Mert, 2019; Eren vd. 2020).

Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin zaman perspektifleri puanları ile karar verme stilleri puanları arasında geçmiş olumsuz alt boyutu ile karar verme stillerinin bütün alt boyutları arasında anlamlı derecede bir ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen analizler sonucunda zaman perspektifi envanteri geçmiş olumsuz alt boyutu ile karar vermede özsaygı ile dikkatli karar verme alt boyutunda negatif yönde ve düşük düzeyde, erteleyici karar verme ile pozitif yönde ve düşük düzeyde, ölçek alt boyutlarından kaçınan ve panik karar verme ile ise pozitif yönlü ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Geçmiş olumsuz alt boyutuna sahip olan öğretmenlerin karar vermede özsayıları daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Verilen kararlar, yaşantılar, geçmişte yaşanmış olumsuzluklar sebebiyle geçmiş olumsuz zaman perspektifine sahip olan bireylerin kararlarını yanlış verdikleri düşüncesi ile durum açıklanabilir. Aynı zamanda geçmiş olumsuz zaman perspektifindeki bireylerin daha az dikkatli karar verdikleri tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle daha dikkatsiz karar veren ve karar vermede özsayıları daha düşük olan bireylerin geçmiş olumsuz alt boyutuna sahip oldukları tespit edilmiştir. Geçmiş olumsuz alt boyutuna sahip bireylerin karar vermeleri geciktirmeleri, panik karar vermeleri ya da kaçınan karar vermeleri, geçmişteki tecrübeleri ile ilgili olduğu yorumlanabilir. Bu kişiler geçmiş yaşantılarını göz önünde bulundurduklarında karar verme sürecinde kaçınan erteleyici ya da panik şekilde karar verdikleri söylenebilir.

Geçmiş olumlu alt boyutu ile karar vermede bütün alt boyutlar arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Elde edilen analizler sonucunda zaman perspektifi envanteri geçmiş olumlu alt boyutu ile karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme alt boyutları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme alt boyutlarıyla ise negatif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Geçmiş olumlu zaman perspektifine sahip bireylerin karar vermede öz saygıları ile dikkatli karar verme puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Çünkü geçmişi olumlu hatırlayan bireyler daha olumlu duygulara sahip oldukları varsayılabilir dolayısıyla bu durum karar vermede öz saygı ile dikkatli karar verme stillerine de katkı sağladığı varsayılabilir. Çünkü bu bireyler geçmişlerini olumsuz hatırlatacak davranışlarda bulunmak istemeyebilirler. Bu durumda daha dikkatli karar vermeleri gerekebilir. Aynı zamanda bu bireylerin karar vermede kaçınmaktan, kararlarını ertelemekten ve panik karar vermek gibi davranışlarda bulunmadıkları söylenebilir. Geçmiş

olumlu zaman perspektifine sahip bireylerin karar vermede öz saygıları ve dikkatli karar verme puanlarının daha yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda daha az kaçınan, erteleyici ve panik karar verdiklerini söyleyebiliriz.

Şimdi kaderci alt boyutu ile karar vermede bütün alt boyutlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda zaman perspektifi envanteri şimdi kaderci alt boyutuyla, karar vermede öz saygı, dikkatli karar verme arasında orta düzeyde ve negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Kaçınan, erteleyici ve panik karar verme alt boyutları ile orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Şimdi kaderci zaman perspektifine sahip bireylerin karar vermede öz saygılarının daha düşük düzeyde olduğu daha az dikkatli karar verdikleri söylenebilir. Bu bireyler karar verirken kaçınma, erteleyici ve panik gibi durumlar sergileyebilirler. Yaşantılarını şimdi kaderci zaman perspektifine göre yaşayan bireylerin kararlarını kendilerinin dışında ilahi bir güç tarafından verdikleri düşünülebilir. Bu durum negatif yönde ilişki çıkmasının sebebi olarak yorumlanabilir. Aynı zamanda bu bireyler yaşantılarının 3. bir güç tarafından kontrol edildiğini düşündükleri için kaçınan, erteleyici ve panik karar verme gibi davranışlarda buldukları düşünülebilir.

Şimdi hazcı alt boyutuyla dikkatli ve panik karar verme alt boyutları arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarıncı dikkatli karar verme alt boyutu ile negatif ve düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Panik karar verme alt boyutuyla ise pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı derece bir ilişki tespit edilmiştir. Başka bir deyişle şimdi hazcı zaman perspektifine sahip bireylerin daha az dikkatli karar verdikleri, karar verirken daha panik oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bu bireyler yaşamlarını haz alma üzerine kurdukları için daha az dikkatli karar verme durumunda kalabilirler. Ancak bu bireylerin panik karar verdikleri de söylenebilir.

Gelecek alt boyutuyla karar vermenin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişkiler saptanmıştır. Karar vermede öz saygıyla, dikkatli karar verme alt boyutları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde, erteleyici ve kaçınan karar verme alt boyutlarıyla orta düzey ve negatif yönde, panik karar vermeyle ise negatif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Gelecek zaman perspektifine sahip bireylerin karar vermede öz saygılarının yüksek olduğu ve daha dikkatli karar verdikleri söylenebilir. Ancak bu bireyler erteleyici, panik ve kaçınan karar verme davranışlarında bulunabilirler. Çünkü gelecek zaman perspektifine sahip bireylerin kâr-zarar dengesi kurup kendilerine yarar getirebilecek davranışlarda buldukları söylenebilir. Bu durumda bireylerin daha dikkatli karar verebilmeleri ve karar vermede öz saygılarının daha yüksek olması beklenebilir. Bu sebeple bu bireyler panik, kaçınan veya erteleyici karar verme davranışlarında da bulunabilirler. Çünkü kendilerine güzel bir gelecek kurma isteklerinin olduğu düşünülebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektifleriyle karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırma şu sonuçlara ulaşılmıştır. Gelecek zaman alt boyutunda cinsiyete ilişkin anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Kadınlar erkek öğretmenlere oranla gelecek zamanı daha fazla düşünme eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır. Geçmiş olumsuz, şimdi kaderci ve

şimdi hazcı alt boyutlarında lisanslı spor yapma durumlarına göre anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Lisanslı spor yapmayan öğretmenler geçmiş olumsuz değerlendirir ve şimdiki zamanı ise kaderci perspektifte değerlendirirken, lisanslı spor yapan öğretmenler ise şimdiki zamanı haz alarak yaşamaktadırlar. Zaman perspektifi alt boyutlarıyla katılımcıların yaşları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Öğretmenlerin yaşları arttıkça şimdiki zamandan haz alma eğilimleri düşmektedir. Karar verme stilleri alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Cinsiyet değişkeni karar vermede belirleyici bir rol oynamamaktadır. Karar verme stilleri alt boyutlarında lisanslı spor yapma durumlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Öğretmenlerin lisanslı olarak spor yapmaları ya da yapmamaları karar verme stillerini belirleme noktasında etken bir rolünün olmadığı söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları ile karar verme stilleri arasında anlamlı derecede ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Zaman perspektifi ile karar verme stilleri arasındaki sonuçlar incelendiğinde ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: Geçmiş olumsuz alt boyutu ile karar vermenin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Geçmiş olumsuz ortalama puanları artış gösterdikçe karar vermede özsayı ve dikkatli karar verme puanlarının azaldığı, geçmiş olumsuz puanları yükseldikçe, daha kaçınan, erteleyici ve panik kararlar verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Geçmiş olumlu alt boyutu ile karar verme stillerinin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Geçmiş olumlu puanları artan öğretmenlerinin karar vermede özsayı düzeylerinin yükseldiği ve daha dikkatli karar verme eğiliminde oldukları, aynı zamanda geçmiş olumlu puanları artış gösterdikçe kaçınan, erteleyici ve panik karar verme durumlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şimdi kaderci alt boyutu ile karar vermenin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişki tespit edilmiştir. Şimdi kaderci alt boyutuyla karar vermede özsayı ve dikkatli karar verme arasındaki ilişkinin negatif yönde olduğu, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme arasındaki ilişkinin ise pozitif yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şimdi kaderci puanları artan öğretmenlerin karar vermede özsayılarının daha düşük olduğu, daha az dikkatli karar verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Şimdi kaderci zaman perspektifine öğretmenlerin kaçınan, erteleyici ve panik karar verme davranışlarında da buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Şimdi hazcı alt boyutuyla dikkatli, panik karar verme arasında anlamlı derecede ilişki tespit edilmiştir. Şimdi hazcı zaman perspektifine sahip olan öğretmenlerin dikkatli karar verme puanlarının düştüğü, panik karar verme puanlarının yükseldiği dolayısıyla daha çok panik karar verme eğilimi gösterdikleri sonucuna ulaşılabilir.

Gelecek zaman alt boyutuyla karar vermenin tüm alt boyutları arasında anlamlı derecede ilişkiler tespit edilmiştir. Gelecek zaman perspektifine sahip öğretmenlerinin karar vermede özsayılarının daha fazla olduğu ve daha dikkatli karar verme eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda gelecek zaman perspektifine sahip öğretmenlerin kaçınan,

erteleyici ve panik karar verme eğilimlerinin de azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

## Öneriler

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin zaman perspektiflerinin, meslek hayatlarında önemli olan karar verme stilleri ile ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin zaman perspektifleri ve karar verme stillerinin geliştirilmesine dayalı hizmet içi eğitimler sunulabilir ve bu bağlamda deneysel çalışmalar yapılabilir.

Gerçekleştirilen bu araştırmada, “yaş, cinsiyet ve lisanslı spor yapma” değişkenlerine yönelik fark ve ilişki incelenmiştir. Bu bağlamda zaman perspektifleri ve karar verme stillerinin farklı demografik değişkenlere (yaşadıkları bölge, anne ve baba eğitim durumu, meslekleri) göre inceleneceği araştırmalar da yapılabilir.

Araştırmaya farklı branş öğretmenlerinin de dahil edilmesi bu konudaki çalışmalara daha geniş açıdan bakılmasını sağlayacağından ilgili konuda araştırmalar yapılması önerilebilir.

Araştırmada yer alan öğretmenlerin mezun oldukları üniversitelere göre zaman perspektifleri ve karar verme stilleri incelenebilir. Örneğin, sportif etkinlikler için zaman, mekân ve imkanların yeterli olduğu bir üniversiteden alınan eğitim ile sportif etkinlikler için zaman, mekân ve imkanların yeterli olmadığı üniversitelerden alınan eğitim bir olmayacaktır. Dolayısıyla bu durum öğretmenlerin de zaman perspektifleri ve karar verme stillerinde etkili olacaktır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları bölgelere göre sınıflandırılarak zaman perspektifleri ve karar verme stilleri hakkında araştırma yapılabilir.

## Etik Metni

Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Üniversite Etik Karar Nosu “E-26428519-044-4886”

**Çıkar Çatışması:** Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

**Yazar Katkı Oranı:** Bu araştırma Prof. Dr. Gülten HERGÜNER danışmanlığında Berk Hakan YILMAZ’ ın hazırlanmış olduğu tezden üretilmiştir.

\* Bu araştırma, Prof. Dr. Gülten HERGÜNER danışmanlığında Berk Hakan YILMAZ ile birlikte hazırlanan yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

## KAYNAKLAR

Adsız, E. (2016). *Yöneticilerin duygusal zekâ düzeylerinin karar verme stillerine etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma.* (Yüksek Lisans Tezi). Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.

- Akirmak, U. (2019). The validity and reliability of the Zimbardo time perspective inventory in a Turkish sample. *Current Psychology*, 1-14.
- Arabacı-Akkoç, L. N. (2020). *Zaman perspektifi ve psikolojik iyi oluş ilişkisindeki psikolojik esnekliğin rolü.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Can, H. C., Güvendi, B., & Türksoy Işım, A. (2020). Beden eğitimi öğretmenlerine göre öğretim yöntemleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 33-43.
- Cihandide, G. (2013). *Kanser hastalarında zaman perspektifi ve sosyal destek algısının sosyo-demografik değişkenler eşliğinde incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, M. Ç. (2009). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karar verme stilleri, sosyal beceri düzeyleri ve stresle başa çıkma biçimlerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi.* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, A., & Hamamcı, Z. (2006). Kontrol odakları farklı ergenlerin karar stratejileri açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), s.395.
- Çorapçı, A. (2015). *Sınıf Öğretmenlerinin karar verme stilleri ve iş doyum düzeylerinin tespiti* (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Diñçer, N. (2013). *Spor yöneticilerinin karar verme stilleri ile problem çözme becerileri üzerine bir araştırma.* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Delic, Ş.C. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin duygusal zekâ ve karar verme stillerinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hatay.
- Deniz, M. E. (2004). Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(15), s.23-35.
- Demircan, Y. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin problem çözme becerileri karar verme stilleri ve örgütsel bağlılık düzeyleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Eraslan, M. (2015). Üniversite spor bölümü öğrencilerinin atılganlık ve karar verme stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 214-223
- Eren, E., Kusan, M., Çavuşoğlu, G. & Yılmaz, A. K. (2020). Spor bilimleri fakültesi ve diğer fakülte öğrencilerinin karar verme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(1), 62-68
- Filiz, N., (2020). *Öğretmen adaylarının teknoloji bağımlılığının, problem çözme ve karar verme becerisi ile ilişkisinin incelenmesi: Kastamonu örneği.* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Gacar A. (2011). *Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretim elemanlarının karar verme ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi.* (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Göçen, A., Cülha, A. ve Kuş, E. (2021). Öğretmenlerin anlamlı iş algıları ile karar verme stilleri arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 54-65.
- Güngör, S. & Özcan, U. (2022). Karar kuramı ve karar verme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 119-125. DOI: 10.31590/ejosat.1035682
- Harmancı, M. (2014). *Zaman bilinci 25. saat etkinliği.* İstanbul: Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş. s.1-2.
- Işık, U., & Cengiz, R. (2018). Doğa kulüplerine üye bireylerin zaman yönetimi ve karar verme stillerinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 25-35.
- İmamoğlu, E. O., ve Güler, A. (2007). Geleceğe ilişkin yönelimlerde benlik tipine bağlı farklılıklar. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22(60), s.115-132.
- Karakaya, G. (1998). *Yönetici eğitiminde karar verme becerilerinin geliştirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya. s.22-28.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler ve teknikler.* (32. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, E. (2021). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde duyguların karar verme ve öz yeterlik üzerine etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Kıratlı, E. (2015). *Tenis hakemlerinin karar verme stilleri ve empatik eğilim düzeylerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi.* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kırtepe, A., ve Çetinkaya, T. (2018). Farklı branştaki hakemlerin karar verme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Türkçe Çalışmaları*. 13(10).
- Kurban, C. (2015). *Bireysel algılarına göre okul yöneticilerinin karar verme stilleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Lewin, K. (1942). *Time perspective and morale.* In G. Watson (Ed.), *Civilian morale.* Boston: Houghton Mifflin.
- Mert, L. (2019). *Spor yöneticilerinin mesleki benlik saygısı durumlarının karar verme stillerine etkisinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Mutlu, F. (2019). *Beden eğitimi ve spor bölümlerindeki lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin problem çözme ve karar verme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Narlı, M. (2002). Romanda zaman ve mekân kavramları. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Journal of Social Sciences)*, 5(7), s.92.
- Öneren, M., & ve Çiftçi, G. E. (2013). Yöneticilerin öz yeterlilik ve karar verme tarzlarına ilişkin özel bankalarda bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(3). s.305-306.



- Özer, Ş. T. (2015). *Depresyon hastalarında zaman perspektifi profili*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ölçüm, D. (2015). *Okul yöneticilerinin karar verme stillerinin öğretmenlerin iş doyumuna etkisi (Sakarya ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Özkaptan E. (2007). *Okullardaki sosyal kulüp etkinliklerinin rekreasyonel açıdan değerlendirilmesi (Adapazarı ortaöğretim kurumları örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Pepe, Ş., (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karar verme stilleri benlik saygısı ve iyimserlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kayseri.
- Taşdelen, A. (2002). *Öğretmen adaylarının farklı psiko-sosyal değişkenlere göre karar verme stilleri*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Taşit, M.S. (2012). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve karar verme düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- TDK (2021). <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 21.04.2021
- Temel, V. (2015). *Beden eğitimi öğretmenlerinin, problem çözme becerisi, karar verme stilleri ve öfke tarzları*. (Doktora Tezi). Karadeniz teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Toker, D. I. (2020). *Zaman perspektifi ile işe adanmışlık ve örgütsel güven ilişkisinin incelenmesi: Adana organize Sanayi Bölgesi'nde bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Türkiye Cumhuriyeti Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Üstün, Ü. Ü., Gümüşgöl, O., Işık, U. Demirel, M., & Demirel Harmandar, D. (2016). Gelecek zaman algısı: Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir çalışma, *IÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Yaşın, F., ve Sunal A.B. (2016). Zaman yönelimi ile ilişki problemlerine verilen tepkiler arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü, *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(78), s.79-90.
- Yahyaoglu, R. (2013). *Yaşlanma ve zaman algısı*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.36-51.
- Yazıcı-Akoğuz, N. (2016). *Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin zaman perspektiflerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Doktora Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Yerebatan, Z. (2019). *Basketbol klasman hakemlerinin karar verme stilleri ve özgüven düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, M. (2002). *Yönetimde karar verme süreci ve bilgi merkezlerinde uygulanması*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.57-72.

Yüksel, Y. (2018). Biyoloji dersi alan öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünümleri. *X. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Nevşehir.

Wittmann, M. (2009). The inner experience of time. *Philosophical Transactions of the Royal Society B*, 364, 1955–1967.

Zimbardo, P.G., & Boyd, J.N. (1999). *Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), s.1271-1288.

Zimbardo, P., & Boyd, J. (2018). *Zaman paradoksu*. (E. A. Öztöpler (ed.). (1. baskı). İstanbul: Pegasus Yayınları.

## EXTENDED SUMMARY

The physical education and sports teacher makes several decisions in a lesson. In addition, it is thought that the concept of time is very important for teachers. When these concepts are considered, the idea that there may be a direct relationship between time perspective and decision-making comes to mind. However, although research has been conducted on concepts such as time, time perspective, and decision-making in fields such as medicine and psychology, it is seen that limited research has been conducted on these concepts, which are thought to be important in the field of physical education and sports. In this context, it is thought that the research, which aims to examine the relationship between the time perspectives and decision-making styles of physical education and sports teachers, may be important in terms of determining the current situation with its results, contributing to the literature, and shedding light on the next researches. From this point of view, "Is there a relationship between the time perspectives of physical education and sports teachers and their decision-making styles?" sentence is the main problem sentence of our research. "Is there a relationship between physical education and sports teachers' time perspectives and decision-making styles and the age variable? Do the time perspectives and decision-making styles of physical education and sports teachers differ significantly according to gender and licensed sports status? These questions constitute the sub-problems of our research. ).

Human experiences are divided into temporal frames as past, present and future (Zimbardo & Boyd, 1999). Classifications that include past experiences or future goals play a role in determining individuals' current or future feelings, thoughts and behaviors (Yaşın & Sunal, 2016). It becomes a habit by making temporal decisions one after the other. Thus, temporal decisions become habits (Zimbardo & Boyd, 2018).

The research was designed using the quantitative method. The research is a descriptive research and is in the relational survey model. The universe of the research consists of physical education and sports teachers working in the Western Black Sea region in the 2021-2022 academic year. The sample group of the study consisted of a total of 306 physical education and sports teachers, 134 female and 172 male, selected by easy sampling. As the data collection tool of the research; Personal information form, Zimbardo Time Perspective Inventory and Melbourne Decision Making Scale were used. The researcher made informative statements to physical education and sports teachers working in the

Western Black Sea provinces, and data were collected through the personal information form, time perspective inventory and decision-making scale applied on a voluntary basis via "Google Forms". The data were analyzed with One Way MANOVA analysis within the scope of the purpose of the research. In the study, the .05 value obtained by dividing the value of .05 into 5 dependent variables in each scale was taken as the cut-off point. Scores below this value were accepted as a new probability value in order for the differences between groups to be considered significant. In addition, Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between dependent variables and the significance value was taken as .05. As a result, this research, which examines the relationship between time perspectives and decision-making styles of physical education and sports teachers, has reached the following results. It was concluded that there is a significant difference according to gender in the future tense sub-dimension. It has been determined that there is a significant difference in the sub-dimensions of past negative, now fatalistic and now hedonistic according to licensed sports status. The gender variable does not play a decisive role in decision making. In this study, in which the relationship between physical education and sports teachers' time perspectives and decision-making styles was examined, significant correlations were found between the sub-dimensions of time perspective inventory and the sub-dimensions of decision-making styles, such as past negative, past positive, present fatalistic and future sub-dimensions, and all sub-dimensions of decision-making styles. A significant correlation was found between now hedonistic sub-dimension and the careful and panic decision-making sub-dimensions.